

Osmi Simpozijum Matematika i Primene

Preliminarne jednačine zavisnosti inklinacije i argumenta pericentra i vremena kretanja asteroida preko rezonanci u srednjem kretanju

Ivana Milić Žitnik

ivana@aob.rs

17-18.11.2017.

Beograd, Srbija

Uvod

- Motivacija
- Orbita asteroida

Metode

- Izbor rezonanci u srednjem kretanju
- Karakteristike rezonanci u srednjem kretanju
- Vremenski trenuci ulaza i izlaza iz naših rezonanci

Rezultati

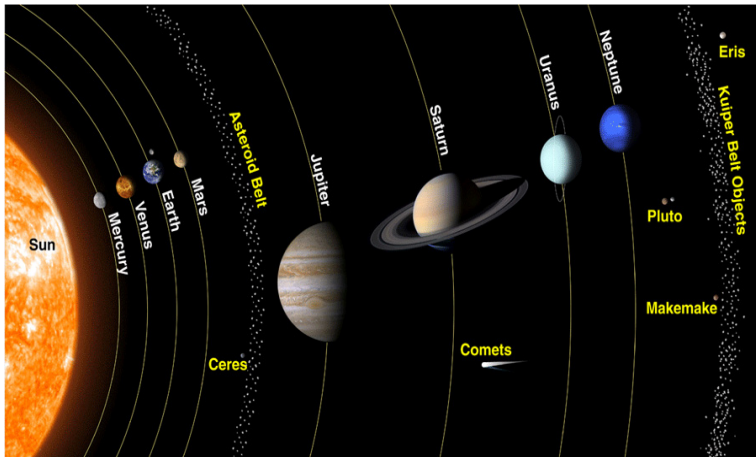
- Funkcionalna veza između SR , dtr , da/dt
- Funkcionalna veza između e , SR , dtr , da/dt
- Funkcionalna veza između i , SR , dtr , da/dt
- Funkcionalna veza između ω , SR , dtr , da/dt

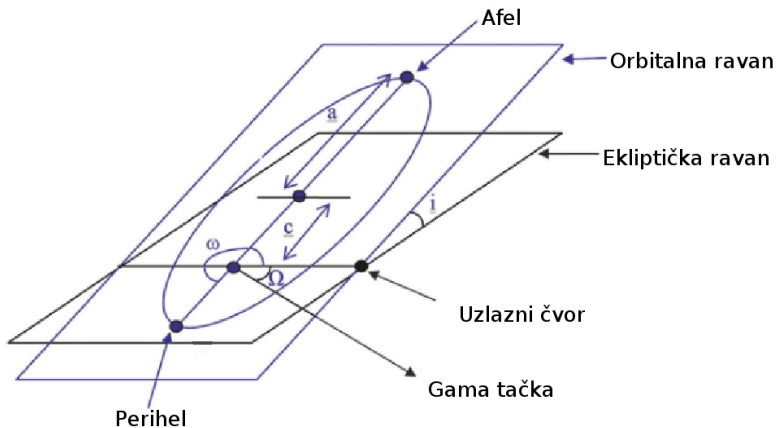
Zaključak

- ▶ Gravitacione i negravitacione sile
- ▶ Rezonance u srednjem kretanju
- ▶ Efekat Jarkovskog
- ▶ Promena velike poluose asteroida u rezonancama u srednjem kretanju pod uticajem efekta Jarkovskog

- ▶ Mala tela
- ▶ Ključ za razumevanje formiranja Sunčevog sistema

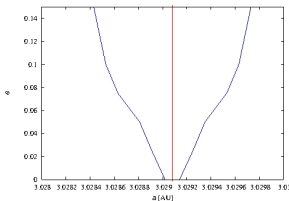

- ▶ Ivan Osipovich Yarkovsky (1844-1902), Ruski inženjer
- ▶ $(3-5) \times 10^{-4}$ AJ/Mgod za asteroide prečnika $R = 1$ km u Glavnom asteroidnom pojasu (Vokrouhlický *et al.* 2015)
- ▶ $da/dt \approx \frac{1}{R}$, $0.1 < R < 30$ km (R je prečnik)

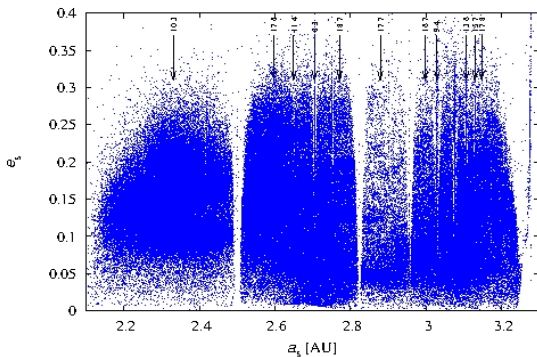

- ▶ Numeričke integracije *ORBIT9* (Milani & Nobili 1988)
- ▶ 66 000 test asteroida
- ▶ 10 ekvidistantnih brzina Jarkovskog
 $\{-4 \times 10^{-5}, \dots, -2 \times 10^{-3}\}$ AJ/Mgod
- ▶ Orbitalno kretanje 40-120 Mgod
- ▶ Definisavanje granica rezonanci u srednjem kretanju
Numerička metoda (Milić Žitnik & Novaković 2015, 2016)

- ▶ 11 izolovanih rezonanci sa Jupiterom (Milić Žitnik & Novaković 2016)

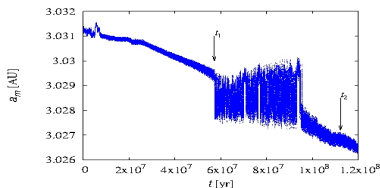
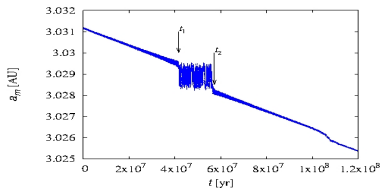

$k:k_j$	q	a_{rez} [AJ]	SR
7:3	4	2.95652	0.00003509070792
9:4	5	3.02908	0.00000676555192
8:3	5	2.70470	0.00000219867213
13:6	7	3.10626	0.00000027294620
15:7	8	3.12923	0.00000005640444
11:4	7	2.64978	0.00000002891613
17:8	9	3.14673	0.00000001181632
10:3	7	2.33084	0.00000000617311
16:7	9	2.99744	0.00000000448720
17:7	10	2.87871	0.00000000033103
18:7	11	2.77108	0.00000000002283
17:6	11	2.59757	0.00000000000599

- ▶ Jačine rezonanci u srednjem kretanju (Gallardo 2006)

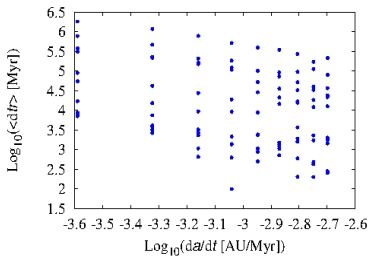
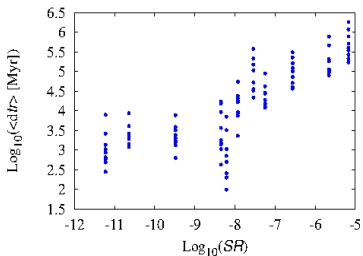

- ▶ Momenat ulaska (t_1) i izlaska (t_2) iz rezonance
- ▶ Vreme provedeno u rezonanci: $dtr = (t_2 - t_1) - \Delta a / (da/dt)$
 $\Delta a = a_2 - a_1$ za trenutke t_2, t_1 ; da/dt - brzina Jarkovskog

Rezultati

Funkcionalna veza između SR , dtr , da/dt

Milić Žitnik & Novaković 2016:

$$\langle dtr \rangle = c_1 (SR)^\beta \left(\frac{da}{dt}\right)^\gamma$$

$$\log_{10}(\langle dtr \rangle) = \beta \log_{10}(SR) + \gamma \log_{10}\left(\frac{da}{dt}\right) + c_2$$

za $e \approx 0.1$, $i = 5^\circ$, $\omega = 60^\circ$:

$$\beta = 0.44 \pm 0.03, \quad \gamma = -1.09 \pm 0.20, \quad c_2 = 4.35 \pm 0.66 \quad 11 \text{ rezonanci}$$

$$\beta = 0.47 \pm 0.04, \quad \gamma = -0.97 \pm 0.15, \quad c_2 = 5.11 \pm 0.54 \quad 6 \text{ rezonanci}$$

$$\langle dtr \rangle = 10^{-1} \sqrt{SR} \left(\frac{da}{dt}\right)^{-1}$$

SR zavisi od e , i , ω (Malhotra 1994, Gallardo 2006)

Rezultati

Funkcionalna veza između e , SR , dtr , da/dt

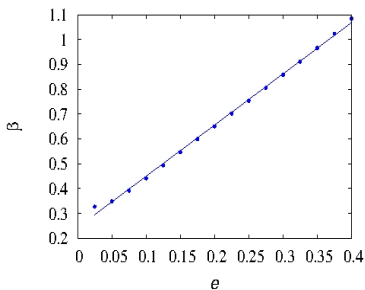

e	$\beta \pm \sigma_\beta$	$\gamma \pm \sigma_\gamma$	$C_2 \pm \sigma_{C_2}$
0.025	0.327 ± 0.024	-1.092 ± 0.207	4.460 ± 0.680
0.050	0.348 ± 0.025	-1.092 ± 0.207	4.325 ± 0.675
0.075	0.392 ± 0.028	-1.092 ± 0.204	4.332 ± 0.665
0.100	0.441 ± 0.030	-1.092 ± 0.201	4.347 ± 0.656
0.125	0.494 ± 0.034	-1.092 ± 0.199	4.374 ± 0.649
0.150	0.546 ± 0.037	-1.092 ± 0.197	4.399 ± 0.645
0.175	0.598 ± 0.040	-1.092 ± 0.196	4.418 ± 0.642
0.200	0.650 ± 0.043	-1.092 ± 0.196	4.432 ± 0.641
0.225	0.702 ± 0.047	-1.092 ± 0.196	4.440 ± 0.641
0.250	0.754 ± 0.050	-1.092 ± 0.196	4.445 ± 0.643
0.275	0.805 ± 0.054	-1.092 ± 0.197	4.447 ± 0.646
0.300	0.858 ± 0.058	-1.092 ± 0.198	4.450 ± 0.649
0.325	0.911 ± 0.062	-1.092 ± 0.200	4.455 ± 0.654
0.350	0.966 ± 0.067	-1.092 ± 0.201	4.464 ± 0.659
0.375	1.023 ± 0.071	-1.092 ± 0.202	4.482 ± 0.663
0.400	1.084 ± 0.076	-1.092 ± 0.203	4.511 ± 0.667

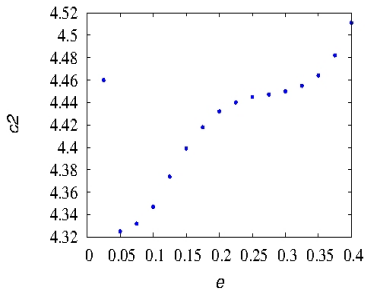
Funkcionalna zavisnost izmedu e i β za $0.025 \leq e \leq 0.4$, $i = 5^\circ$,
 $\omega = 60^\circ$.

$\beta = ae + b$, $a = 2.06 \pm 0.02$, $b = 0.24 \pm 0.01$ za 11 rezonanci

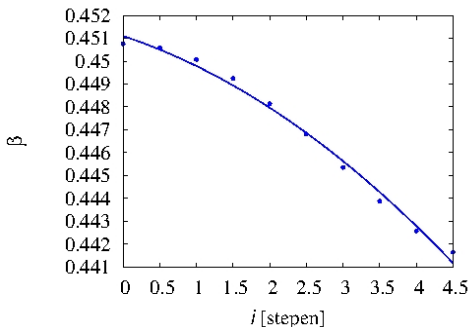

Funkcionalna zavisnost između e i c_2 ima oscilacije oko linearnog trenda za $0.025 \leq e \leq 0.4$, $i = 5^\circ$, $\omega = 60^\circ$.

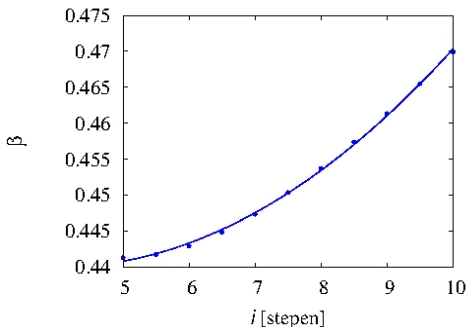
- ▶ Funkcija između i i β za $0^\circ \leq i < 5^\circ$, $e = 0.1$, $\omega = 60^\circ$.
- ▶ $\beta = ai^2 + bi + c$, $a = -0.00025 \pm 0.00006$,
 $b = -0.00106 \pm 0.00028$, $c = 0.45110 \pm 0.00027$
za 11 rezonanci

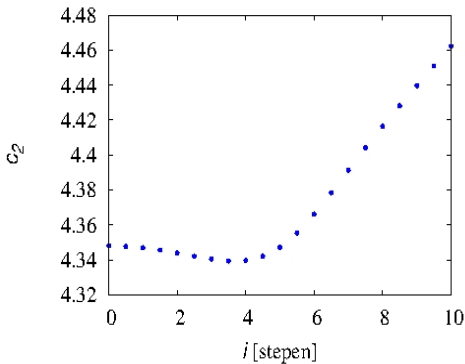

- ▶ Funkcija između i i β za $5^\circ \leq i \leq 10^\circ$, $e = 0.1$, $\omega = 60^\circ$.
- ▶ $\beta = ai^2 + bi + c$, $a = 0.00085 \pm 0.00005$,
 $b = -0.00678 \pm 0.00074$, $c = 0.45356 \pm 0.00270$
za 11 rezonanci

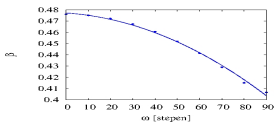

- ▶ Funkcionalna veza između i i c_2 za $0^\circ \leq i \leq 10^\circ$, $e = 0.1$, $\omega = 60^\circ$.

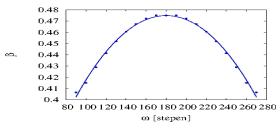

$\beta = a\omega^2 + b\omega + c$, $a = -0.0000076 \pm 0.0000008$,
 $b = -0.00013 \pm 0.00007$, $c = 0.47713 \pm 0.00142$ za $0^\circ \leq \omega \leq 90^\circ$,
 $e = 0.1$, $i = 5^\circ$.

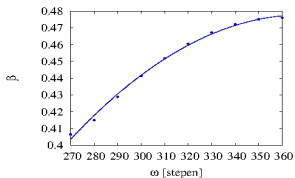

$\beta = a\omega^2 + b\omega + c$, $a = -0.0000089 \pm 0.0000002$,
 $b = 0.00321 \pm 0.00006$, $c = 0.18562 \pm 0.00533$ za $90^\circ \leq \omega \leq 270^\circ$,
 $e = 0.1$, $i = 5^\circ$.

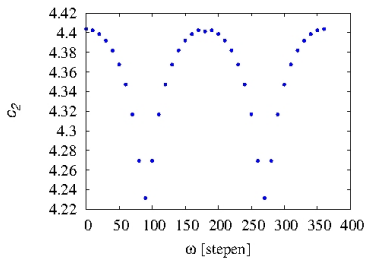

$\beta = a\omega^2 + b\omega + c$, $a = -0.0000076 \pm 0.0000008$,
 $b = 0.00560 \pm 0.00050$, $c = -0.55539 \pm 0.07772$
za $270^\circ \leq \omega \leq 360^\circ$, $e = 0.1$, $i = 5^\circ$.

- ▶ Funkcionalna veza između ω i c_2 za $0^\circ \leq \omega \leq 360^\circ$, $e = 0.1$, $i = 5^\circ$.

- ▶ $F(\langle dtr \rangle, e, SR, da/dt)$ za $0.025 \leq e \leq 0.4$, $i = 5^\circ$, $\omega = 60^\circ$:

$$\log_{10}(\langle dtr \rangle) = (2.06e + 0.24) \log_{10}(SR) - 1.09 \log_{10}\left(\frac{da}{dt}\right) + c_2$$

- ▶ $F(\langle dtr \rangle, i, SR, da/dt)$

za $0^\circ \leq i < 5^\circ$, $e = 0.1$, $\omega = 60^\circ$:

$$\log_{10}(\langle dtr \rangle) = (ai^2 + bi + c) \log_{10}(SR) - 1.09 \log_{10}\left(\frac{da}{dt}\right) + c_2$$

za $5^\circ \leq i \leq 10^\circ$, $e = 0.1$, $\omega = 60^\circ$:

$$\log_{10}(\langle dtr \rangle) = (ai^2 + bi + c) \log_{10}(SR) - 1.09 \log_{10}\left(\frac{da}{dt}\right) + c_2$$

- ▶ $F(\langle dtr \rangle, \omega, SR, da/dt)$

za $0^\circ \leq \omega \leq 90^\circ, i = 5^\circ, e = 0.1$:

$$\log_{10}(\langle dtr \rangle) = (a\omega^2 + b\omega + c) \log_{10}(SR) - 1.09 \log_{10}\left(\frac{da}{dt}\right) + c_2$$

za $90^\circ \leq \omega \leq 270^\circ, i = 5^\circ, e = 0.1$:

$$\log_{10}(\langle dtr \rangle) = (a\omega^2 + b\omega + c) \log_{10}(SR) - 1.09 \log_{10}\left(\frac{da}{dt}\right) + c_2$$

za $270^\circ \leq \omega \leq 360^\circ, i = 5^\circ, e = 0.1$:

$$\log_{10}(\langle dtr \rangle) = (a\omega^2 + b\omega + c) \log_{10}(SR) - 1.09 \log_{10}\left(\frac{da}{dt}\right) + c_2$$

HVALA VAM NA PAŽNJI!